

1 Existuje v tomto členském státě zákonná úprava majetkových poměrů v manželství? Co je v ní stanoveno?**1.1 Zákonný režim: obecná občanskoprávní úprava a zvláštní zákony některých autonomních oblastí**

Ve Španělsku nelze hovořit o jediném režimu nebo právu týkajícím se úpravy majetkových poměrů v manželství. Některé autonomní oblasti mají pravomoci v oblasti občanského práva (ačkoli ne všechny zahrnují úpravu majetkových poměrů v manželství do záležitostí, které mohou upravovat). To znamená, že všichni španělští občané mají kromě španělského občanství zvláštní regionální občanství (*vecindad civil*). To určuje, zda se na ně uplatňuje obecná právní úprava občanského práva nebo specifická či regionální právní úprava (článek 14 občanského zákoníku).

Oblasti s vlastním občanským právem zahrnují Aragonii, Katalánsko, Baleárské ostrovy, Navarru, Baskicko, Galicii a Valencii (ačkoli ta manželské majetkové režimy neupravuje, jelikož jí schválené právní předpisy prohlásil Ústavní soud (*Tribunal Constitucional*) za protiústavní). Tudiž občané ostatních autonomních oblastí mají „společné“ regionální občanství (*vecindad civil común*) (způsob nabytí regionálního občanství upravuje článek 14 občanského zákoníku).

- K určení rozhodného práva pro úpravu majetkových poměrů v manželství (a zda se použije obecné právo, nebo právo konkrétní autonomní oblasti) v případě manželství mezi španělskými občany (bez mezinárodního prvku) je nutné prostudovat pravidla týkající se mezioblastního práva obsažená v úvodní hlavě občanského zákoníku (*Título Preliminar del Código Civil*, čl. 9 odst. 2 a článek 16 občanského zákoníku).

Obecná právní úprava podle občanského zákoníku se vztahuje na manžele mající společné regionální občanství.

Nemají-li manželé takovéto společné regionální občanství, je rozhodným právem právo týkající se regionálního občanství nebo obvyklého bydliště jednoho z manželů, jež si manželé zvolili společně ve veřejné listině vyhotovené před sňatkem. Není-li takového občanství nebo bydliště, je rozhodným právem právo v místě obvyklého společného bydliště manželů bezprostředně po sňatku. Není-li takového obvyklého společného bydliště, je rozhodným právem právo v místě uzavření sňatku.

Ve výjimečných případech, kdy manželé mají rozdílné regionální občanství a v obou regionech platí jako úprava majetkových poměrů v manželství režim oddělených jmění (a pokud se režim použitelný podle výše zmíněných pravidel od tohoto režimu liší), použije se režim oddělených jmění podle občanského zákoníku.

- Jestliže jeden z manželů není španělským státním příslušníkem nebo pokud mají manželé vztah k jiné zemi, určí se rozhodné právo podle článku 33 nařízení (EU) 2016/1103, které se vykládá tak, že ve vztahu ke španělským občanům v případě odkazu nařízení odkazu na občanství coby hraničnicku určovateli se má za to, že jde o regionální občanství.

Regionální občanství je však koncepce, která se týká pouze španělských občanů (článek 15 občanského zákoníku); jelikož se tudíž nevztahuje na cizince, použije se ustanovení čl. 33 odst. 2, které nahrazuje právo podle státní příslušnosti právem podle nejužšího vztahu, tj. právem územní jednotky, k níž mají manželé nejužší vztah.

1.2 Majetkové poměry v manželství použitelné při neexistenci dohody mezi manželi podle občanského zákoníku a zvláštních zákonů autonomních oblastí

S ohledem na určení úpravy majetkových poměrů v manželství v případech, kdy mezi manžely neexistuje žádná dohoda, použije doplňkové právo, jež se liší podle rozhodného vnitřního občanského práva:

Občanský zákoník (použije se v případě, není-li rozhodným právem právo Aragonie, Katalánska, Baleárských ostrovů, Navarry, Baskicka, Galicie): majetkové společenství (*sociedad de gananciales*) (článek 1344 a násl. občanského zákoníku). V rámci tohoto režimu se přírůstky majetku a požitky získané jedním z manželů stávají společným jměním obou. Osobní majetek každého manžela v podstatě zahrnuje majetek přinesený do manželství a majetek nabytý během manželství bezúplatně nebo jako náhrada osobního majetku. Na hlavní bydliště pořízené před uzavřením manželství se vztahuje zvláštní režim, podle něhož na rozdíl od ostatního majetku nabytého před uzavřením manželství (který je vždy osobní) přeměňují následné platby ze společných finančních prostředků hlavní bydliště úměrně na společné jmění. V případě pochybností se má za to, že majetek je ve společném vlastnictví. Režim odpovědnosti v případě společného jmění je upraven stejně a zahrnuje majetek vyplývající z řádného výkonu povolání, umělecké činnosti nebo živnosti. Vznikl-li dluh pouze jednomu z manželů, odpovídá za něj nejprve pouze dotyčná osoba svým vlastním majetkem; pokud tento majetek nepostačuje, mohou věřitelé zabavit majetek ve společném vlastnictví. V tomto případě však může druhý manžel požádat o zrušení majetkového společenství a o nahrazení zabavení společného majetku podílem, který náleží manželovi, jenž je dlužníkem; od tohoto okamžiku manželství spadá do režimu oddělených jmění. Společný majetek je spravován společně (ačkoli na základě domácí autority (*potestad doméstica*) jej může s ohledem na každodenní záležitosti spravovat jeden z manželů). Za správu osobního majetku odpovídá manžel, který dotyčný majetek vlastní (ačkoli s ohledem na společnou domácnost existují zvláštní ustanovení, jelikož ta sice může patřit pouze jednomu z manželů, je však nutný souhlas druhého manžela, a pokud nebyl udělen, povolení soudu). Zcizení společného majetku nebo jeho zatížení vyžaduje souhlas obou manželů.

Aragonie: majetkové společenství (*consorcio conyugal*) upravené v článku 210 a násl. aragonského regionálního zákoníku (*Código de Derecho Foral de Aragón*). V rámci tohoto režimu se přírůstky majetku a požitky získané jedním z manželů v důsledku jeho práce, činnosti nebo výnosů z jeho majetku stávají společným jměním. Osobní majetek každého manžela v podstatě zahrnuje majetek přinesený do manželství a majetek nabytý během manželství bezúplatně nebo jako náhrada osobního majetku. V případě pochybností se má za to, že majetek je ve společném vlastnictví. Podle aragonského občanského práva je majetek nabytý před uzavřením manželství, včetně hlavního bydliště, vždy osobním majetkem, pokud nebyla úhrada nákladů odložena a tyto náklady budou uhrazeny v plné výši ze společných finančních prostředků po vzniku manželství. Upraven je i režim odpovědnosti u tohoto majetkového režimu. Vznikly-li dluhy pouze jednomu z manželů, odpovídá za ně tato osoba sama svým majetkem; pokud tento majetek nepostačuje, může v případě exekuce na společné jmění manželů kvůli dluhům, za něž nenesou manželé odpovědnost společně, manžel dlužníka uplatnit právo na ochranu hodnoty jeho podílu na společném jmění a požádat o likvidaci majetkového společenství výhradně za účelem stanovení hodnoty, která má být ochráněna, aniž by došlo k jeho zrušení.

Je třeba zmínit, že v Aragonii má pozůstalý manžel užívací právo (*usufructo viudal aragonés*), které představuje sice dědické právo, je však také budoucím právem během života (*derecho expectante de viudedad*).

Katalánsko: režim oddělených jmění (čl. 232 odst. 1 katalánského občanského zákoníku (*Código Civil de Cataluña*)). V rámci tohoto režimu je každý z manželů oprávněn vlastnit, držet, spravovat a bezplatně užívat veškerý svůj majetek. V případě pochybností ohledně toho, který z manželů vlastní určitou věc nebo právo, se má za to, že manželům patří stejné, nedělitelné části. Předpokládá se však, že movité věci určené k osobnímu užívání, jež nejsou mimořádně cenné, patří jednomu z manželů a majetek přímo určený k výkonu jeho činnosti představuje jeho výlučný majetek.

Baleárské ostrovy: režim oddělených jmění (článek 3 občanského zákoníku Baleárských ostrovů (*Compilación de Derecho Civil de las Islas Baleares*)), co se týká Mallorky; článek 65, co se týká Menorky a článek 67 pro ostrovy Ibiza a Formentera). V rámci tohoto režimu se majetek patřící každému z manželů v době uzavření manželství pokládá za jeho osobní majetek, stejně jako majetek nabytý jakýmkoli způsobem během manželství.

Navarra: majetkové společenství (*conquistas*) (nařízení č. 87 a násl. navarrského nového zákoníku (*Fuero Nuevo de Navarra*)). Jedná se o režim, v jehož rámci zahrnuje nabytý majetek (mimo jiné) majetek nabytý kterýmkoli z manželů během manželství v důsledku pracovní či jiné činnosti, jakož i výnosy a příjmy ze společného i osobního majetku. Osobní majetek zahrnuje majetek, který jeden z manželů získá za úplatu před uzavřením manželství, a to i v případě, dojde-li k nabytí majetku během manželství, nebo jsou-li náklady nebo odměna uhrazeny zcela nebo částečně z finančních prostředků druhého manžela nebo z majetkového společenství, nebo majetek nabytý formou zisku před uzavřením manželství nebo během manželství. Veškerý majetek, který není evidován jako osobní, se pokládá za společné jmění manželů. Na společnou domácnost a vybavení domácnosti se vztahuje zvláštní režim, pokud byly pořízeny nebo uhrazeny zcela nebo částečně během manželství, a to i v případě předchozího vlastnictví. Uskutečnil-li se v tomto případě platba prostřednictvím výhradního příspěvku jednoho z manželů, patří dotyčný majetek do jeho osobního vlastnictví. Je-li platba provedena s použitím majetku ve vlastnictví obou manželů, patří majetek nedělitelně oběma manželům, a to úměrně jejich příslušným příspěvkům. V případě uhrazení platby s využitím majetku jednoho či obou manželů i majetku z majetkového společenství, uplatní se nedělitelnost ve vztahu k příspěvku každého z manželů a příspěvku majetkového společenství. Upraven je rovněž režim správy společného a osobního majetku a odpovědnosti za tento majetek. Vzniknou-li osobní dluhy, může věřitel v případě, že osobní majetek dlužníka nepostačuje, požádat o zabavení společného majetku, což je oznámeno druhému manželovi. Pokud tento nereaguje a v exekuci je zabaven společný majetek, má se za to, že manžel, který je dlužníkem, obdržel hodnotu svého podílu, uskutečnil-li platbu ze svých vlastních prostředků nebo je-li majetkové společenství zlikvidováno. Druhý manžel však může do devíti dnů ode dne oznámení zabavení požádat, aby bylo zabavení společného majetku nahrazeno zbývajícím částí majetku, která manželovi, jenž je dlužníkem, připadla při likvidaci majetkového společenství.

V tomto případě má zabavení za následek zrušení a likvidaci majetkového společenství a od tohoto okamžiku se uplatňuje režim oddělených jmění.

Baskicko: Mají-li oba manželé bydliště v Tierra Llana v obcích Bizkaia, Aramaio nebo Llodio, řídí se manželství regionálním režimem univerzálního majetkového společenství (*comunicación foral de bienes*). Má-li pouze jeden z manželů regionální občanství v Tierra Llana v obcích Bizkaia, Aramaio nebo Llodio, použije se tento režim v případě, odpovídá-li to prvnímu společnému obvyklému bydlišti manželů; není-li tomu tak, použije se režim podle místa uzavření sňatku. V ostatních částech Baskicka se v případě neexistence výslovné dohody majetkové poměry v manželství řídí režimem majetkového společenství (*sociedad de ganancias*) podle občanského zákoníku (článek 127 a násl. baskického regionálního občanskoprávního zákona (*Ley de Derecho Civil Foral del País Vasco*)). V rámci regionálního režimu univerzálního majetkového společenství se veškerá aktiva, práva a podíly bez ohledu na jejich původ, jež patří některému z manželů a které byly nabyty jakýmkoli způsobem, rozdělí mezi manžele rovným dílem. To platí pro majetek vnesený do manželství i pro majetek nabytý během manželství bez ohledu na místo, kde se dotyčný majetek nachází. Navzdory této teoreticky univerzální povaze se rozsah majetkového společenství liší v závislosti na příčině jeho zrušení. Zanikne-li manželství úmrtím jednoho z manželů a mají-li manželé společné děti, má majetkové společenství univerzální povahu. Pokud však manželství zanikne úmrtím jednoho z manželů a manželé byli bezdětní, nebo zanikne-li manželství z jiného důvodu (jako je rozvod), je majetkové společenství omezeno na přírůstky majetku nebo majetek nabytý za úplatu, s vyloučením majetku vneseného do manželství i majetku obdrženého bezplatně.

Galicie: majetkové společenství (*gananciales*) (článek 171 galicijského občanskoprávního zákona (*Ley de Derecho Civil de Galicia*)).

2 Jak si mohou manželé uspořádat majetkové poměry v manželství? Jaké jsou v tomto případě formální požadavky?

Manželé mohou stanovit úpravu majetkových poměrů v manželství tak, že se nepoužijí doplňková ustanovení zmíněná v předchozím oddíle.

Za tímto účelem musí podepsat u notáře veřejnou předmanželskou smlouvu (články 1280 a 1315 občanského zákoníku), která musí být zaregistrovaná v evidenci obyvatel, a notář musí též den, kdy byla smlouva podepsána, zaslat ověřenou elektronickou kopií veřejné listiny příslušnému matrikáři jako důkaz pro registraci manželství (článek 60 zákona o evidenci obyvatel (*Ley del Registro Civil*)).

Manželé mohou manželský majetkový režim během manželství také pozměnit, a to splněním těchto formálních požadavků (článek 1331 občanského zákoníku), a aniž by to zasahovalo do práv třetích osob (článek 1317 občanského zákoníku).

Stejná možnost existuje v autonomních oblastech, které mají své vlastní občanskoprávní předpisy týkající se manželství, jež se řídí těmito předpisy: čl. 231 odst. 10 a násl. katalánského občanského zákoníku; článek 3 občanského zákoníku Baleárských ostrovů, pokud jde o ostrovy Mallorca a Menorca (*capítulos*), a článek 66 občanského zákoníku Baleárských ostrovů, pokud jde o ostrovy Ibiza a Formentera (*espolits*); článek 125 a násl. baskického občanskoprávního zákona; článek 171 a násl. galicijského občanskoprávního zákona; článek 185 aragonského regionálního zákoníku; nařízení č. 78 a násl. navarrského regionálního občanského zákoníku.

3 Je svoboda uspořádat majetkové poměry v manželství nějak omezena?

Manželé mohou rozhodnout o úpravě majetkových poměrů v manželství libovolně a mohou si zvolit uplatňování jakéhokoli režimu, včetně režimů upravených jakýmkoli španělskými občanskoprávními předpisy (v nichž je podrobně stanoveno, jaký manželský majetkový režim se použije v případě neexistence dohody, i režimy, na nichž se mohou strany dohodnout) a režimů stanovených v předpisech jiných států. Zahrnuta však nesmí být ustanovení, která jsou v rozporu s právem nebo dobrými mravy nebo která omezují rovnost práv obou manželů (článek 1328 občanského zákoníku a článek 14 španělské ústavy).

4 Jaké jsou právní účinky rozvodu, rozluky nebo prohlášení manželství za neplatné na majetkové poměry v manželství?

Manželský majetkový režim končí v případě prohlášení manželství za neplatné, rozluky a rozvodu. To je stanoveno v různých předpisech týkajících se jednotlivých manželských majetkových režimů (včetně např. článku 1392 občanského zákoníku s ohledem na majetkové společenství nebo článku 1415 občanského zákoníku, který upravuje režimy podílového spoluvlastnictví v občanském zákoníku).

U režimů majetkového společenství se musí při likvidaci dodržet postup stanovený v občanském soudním řádu (*Ley de Enjuiciamiento Civil*). V tomto případě vzniká mezi manžely forma společně vlastněného majetku, která se liší od jiných majetkových režimů, se zvláštním právním režimem, který je zaveden po dobu trvání společenství, dokud není prostřednictvím příslušných transakcí k rozdělení majetku při likvidaci vytvořen konkrétní, jednotlivý podíl na majetku náležející každému ze společných vlastníků.

Majetkové společenství (*sociedad de ganancias*) může být zlikvidováno podle pravidel uvedených podle pravidel stanovených v člancích 1392 až 1410 občanského zákoníku vzájemnou dohodou manželů uzavřenou v přítomnosti notáře, při neexistenci takové dohody soudem podle pravidel stanovených v občanském soudním řádu.

V režimu oddělených jmění není nutné manželský majetkový režim zrušit, neboť každý z manželů vlastní svůj majetek. Na majetek, který náleží oběma manželům od počátku, se vztahuje režim společného vlastnictví, který po prohlášení manželství za neplatné, rozluce nebo rozvodu existuje i nadále, aniž by některému ze společných vlastníků bylo znemožněno požádat o jeho rozdělení (jak je tomu ve všech případech společného vlastnictví).

5 Jaké jsou důsledky smrti jednoho z manželů pro majetkové poměry v manželství?

Manželský majetkový režim končí rovněž úmrtím jednoho z manželů, jak je stanoveno v různých předpisech týkajících se jednotlivých manželských majetkových režimů (včetně např. článku 1392 občanského zákoníku ve spojení s článkem 85 občanského zákoníku s ohledem na majetkové společenství nebo článku 1415 občanského zákoníku, který upravuje režimy podílového spoluvlastnictví v občanském zákoníku).

Aniž jsou dotčena jakákoli ustanovení poslední vůle nebo závěti zesnulého manžela, v závislosti na právu rozhodném pro dědění jsou stanovena určitá práva ovdovělého manžela. Obdobně v případech, že některý z manželů zemře bez závěti, má druhý manžel určité nároky na dědictví po zesnulém manželovi. Určení rozhodného práva:

- Mají-li manželé vztah k více než jednomu státu, určí se rozhodné občanské právo v souladu s ustanoveními nařízení č. 650/2012. Ustanovení obsažené v článku 36 se použije, je-li rozhodným právem španělské právo, takže v tomto případě se uplatní stávající občanský zákoník nebo občanskoprávní předpisy autonomních oblastí v závislosti na konkrétním vztahu, který zůstavitel mohl či nemusel mít k autonomní oblasti, která má vlastní občanskoprávní předpisy upravující tuto záležitost.
- Co se týká dědictví bez zahraničního prvku, ačkoliv se dědění řídí občanskoprávními předpisy týkajícími se regionálního občanství zůstavitele v době smrti, práva, která jsou ze zákona přidělena pozůstalému manželovi, se řídí stejným právem, které upravuje účinky manželství, přičemž jsou vždy zaručeny zákonné podíly potomků (článek 16 a čl. 9 odst. 8 občanského zákoníku).

Níže jsou práva pozůstalého manžela analyzována na základě různých občanskoprávních předpisů, které ve Španělsku existují, podle toho, zda zůstavitel dobrovolně upravil dědění (nejčastěji v poslední vůli), nebo zda zemřel bez závěti.

- Pokud zesnulý zanechal závět:

Občanský zákoník (použije se v případě, není-li rozhodným právem právo Aragonie, Katalánska, Baleárských ostrovů, Navarry, Baskicka, Galicie), který stanoví, že minimální podíl, na nějž má pozůstalý manžel nárok, je stejný, jako když manžel zemře bez závěti, tj. užívání jedné třetiny pozůstalosti, jsou-li děti nebo potomci. Pokud jsou pouze předci, má nárok na užívání jedné poloviny pozůstalosti. V případě, není-li předků ani potomků, má právo na užívání dvou třetin majetku (článek 834 a násl. občanského zákoníku).

Aragonie: Uzavření manželství přiznává každému z manželů právo pozůstalého manžela užívat (*usufructo de viudedad*) veškerý majetek manžela, který zemře jako první (článek 271 aragonského regionálního občanského zákoníku). Toto právo (které svou povahou náleží do rodinného práva, a nikoli práva dědického) mají manželé v rámci aragonského režimu majetkového společenství i v případě, dojde-li posléze ke změně jejich regionálního občanství, přičemž v tomto případě je vyloučen zákonný podíl podle dědického práva. Pozůstalý manžel je rovněž oprávněn užívat majetek manžela, pokud měl zesnulý manžel v době smrti regionální občanství Aragonie.

Baleárské ostrovy: Nemá-li zůstavitel žijící rodiče, uznává se na Mallorce a Menorce univerzální užívací právo pozůstalého manžela. Pokud rodiče zůstavitele žijí, má pozůstalý manžel právo užívat dvě třetiny majetku a v případě potomků pak jednu polovinu (článek 45 regionálního občanského zákoníku Baleárských ostrovů). Na ostrovech Ibiza a Formentera se pozůstalý manžel nepovažuje za neopominutelného dědice (*legitimario*).

Katalánsko: Ovdovělý manžel, který nemá finanční prostředky, obdrží čtvrtinu pozůstalosti (čl. 452 odst. 1 katalánského občanského zákoníku). Obdobně jsou mu přiznána jiná práva s ohledem na majetek patřící druhému manželovi, aniž by byl tento zahrnut do pozůstalosti (čl. 231 odst. 30 katalánského občanského zákoníku), a bydlení. V tomto ohledu se konkrétně po dobu jednoho roku uplatňuje pozůstalostní penze (*año de viudedad*) zahrnující právo užívat i nadále společnou domácnost manželů a právo na vyplácení výživného z pozůstalosti zesnulého manžela po dobu jednoho roku od úmrtí zůstavitele (čl. 231 odst. 31 katalánského občanského zákoníku).

Galicie: Pozůstalý manžel je oprávněn užívat polovinu pozůstalosti (článek 228 a násl. galicijského občanskoprávního zákona, *Ley normas reguladoras del Derecho Civil de Galicia*).

Navarra: Pozůstalý manžel je oprávněn užívat (*usufructo de fidelidad*) veškerý majetek a práva zesnulého manžela (pokud měl tento v době smrti regionální občanství Navarry), jež mu náležely v době smrti (nařízení č. 253 navarrského nového zákoníku).

Baskicko: Ovdovělý manžel nebo pozůstalý partner v jiném než manželském svazku je oprávněn užívat polovinu veškerého majetku zůstavitele, jsou-li potomci. Není-li potomků, je oprávněn užívat dvě třetiny majetku (článek 52 baskického regionálního občanskoprávního zákona). To neplatí v údolí Ayala – v obcích Ayala, Amurrio a Okondo a v osadách Mendieta, Retes de Tudela, Santacoloma a Sojoguti v obci Artziniega (článek 89 baskického regionálního občanskoprávního zákona), v nichž existuje testamentární volnost. Stejně tak to v Tierra Llana neplatí v obcích Vizcaya, Aramaio a Llodio, kde se uplatňují zvláštní pravidla týkající se rodinného majetku (*bienes troncales*) (článek 61 a násl. baskického regionálního občanskoprávního zákona).

- Pokud zesnulý nepořídil závět (dědění bez závěti):

Občanský zákoník (použije se v případě, není-li rozhodným právem právo Aragonie, Katalánska, Baleárských ostrovů, Navarry, Baskicka, Galicie): Ovdovělý manžel je oprávněn užívat třetinu pozůstalosti, jsou-li děti nebo potomci, polovinu pozůstalosti, jsou-li pouze předci, a je univerzálním dědicem, není-li předků ani potomků (článek 834 a násl. a článek 944 občanského zákoníku).

Aragonie: Ovdovělý manžel dědí jiný než rodinný majetek (*bienes no troncales*) po předcích, aniž by bylo dotčeno užívací právo pozůstalého manžela v případě dědění podle závěti, které je vždy zachováno (článek 517 aragonského regionálního zákoníku). Rodinný majetek se týká majetku, který byl v domácnosti nebo rodině zůstavitele po dvě generace bezprostředně předcházející jeho generaci, bez ohledu na přímý původ majetku a způsob jeho nabytí, jakož i majetek, který zůstavitel nabyl bezplatně od předků nebo příbuzných ve vedlejší linii do šestého stupně. Tento majetek je převeden na určité příbuzné (*parientes troncales*) uvedené v článku 526 aragonského regionálního zákoníku.

Baleárské ostrovy: Použijí se (výše uvedená) ustanovení občanského zákoníku, přičemž na ostrovech Mallorca a Menorca má ovdovělý manžel univerzální užívací právo, není-li rodičů, právo na užívání dvou třetin majetku, jsou-li rodiče zůstavitele dosud naživu, a právo na užívání poloviny majetku, jsou-li potomci.

Katalánsko: Není-li potomků, dědí pozůstalý manžel veškerý majetek v pozůstalosti před předky zesnulé osoby (čl. 441 odst. 2 a čl. 442 odst. 3 katalánského občanského zákoníku). Pokud se ovdovělý manžel dělí o dědictví s dětmi zůstavitele nebo jejich potomky, má univerzální užívací právo k pozůstalosti (čl. 441 odst. 2 a čl. 442 odst. 3 katalánského občanského zákoníku).

Galicie: Použije se stejný režim, jaký je stanoven v občanském zákoníku (článek 267 galicijského regionálního občanskoprávního zákona).

Navarra: Manžel dědí jiný než rodinný majetek po sourozencích a předcích. Co se týká rodinného majetku, manžel je oprávněn užívat veškerý majetek a práva zesnulého manžela (pokud měl tento v době smrti regionální občanství Navarry), jež mu náležely v době smrti (zákon č. 304 navarrského nového zákoníku).

Baskicko: Co se týká rodinného majetku, pouze s ohledem na nemovitosti nabyté manžely během manželství jsou dědici oba manželé nebo partneři v jiném než manželském svazku (článek 66 baskického regionálního občanskoprávního zákona). Pozůstalý manžel dědí jiný než rodinný majetek, není-li potomků (článek 110 a násl. baskického regionálního občanskoprávního zákona).

6 Jaký orgán má pravomoc rozhodovat ve věci majetkových poměrů v manželství?

Příslušným je soud prvního stupně (*Juzgado de Primera Instancia*), u něhož probíhá nebo probíhalo řízení o prohlášení manželství za neplatné, rozluce nebo rozvodu manželství, nebo u něhož jsou nebo byly podány žaloby na zrušení manželského majetkového režimu z důvodů stanovených v občanskoprávních předpisech (článek 807 občanského soudního řádu).

V soudních obvodech se soudy specializujícími se na rodinné právo probíhá řízení o zrušení a likvidaci majetkového režimu u těchto soudů, a to i v případě, není-li toto řízení důsledkem předchozího řízení o prohlášení manželství za neplatné, rozluce nebo rozvodu manželství.

7 Jaké jsou důsledky majetkových poměrů v manželství pro právní vztahy mezi jedním z manželů a třetí osobou?

V našem obecném systému občanského práva článek 1373 občanského zákoníku stanoví, že každý z manželů odpovídá třetím osobám za své dluhy svým osobním majetkem; pokud jeho osobní majetek k úhradě dluhů nepostačuje, může věřitel (třetí osoba) požádat o zabavení společného majetku. Manžel, který není dlužníkem, však může požádat, aby byl společný majetek nahrazen podílem dlužného manžela v majetkovém společenství, přičemž v tomto případě zabavení znamená zrušení majetkového společenství.

Podobné ustanovení je obsaženo v občanském soudním řádu pro účely vymáhání osobního dluhu, kdy však musí majetkové společenství převzít odpovědnost.

Konkrétně je stanoveno (článek 1365 občanského zákoníku), že se majetkové společenství použije k vyplacení věřitele (třetí osoby) s ohledem na dluhy jednoho z manželů vzniklé: 1) při výkonu domácí autority nebo při správě nebo zcizení společného majetku, který mu patří ze zákona nebo na základě smlouvy, a 2) při řádném výkonu jeho povolání, umělecké činnosti nebo živnosti nebo při běžné správě jeho osobního majetku.

Podobná ustanovení jsou obsažena v obchodním zákoníku (*Código de Comercio*) pro případy, kdy je jeden z manželů obchodníkem.

Co se týká zatížení nebo zcizení majetku ve společném vlastnictví, nebylo-li v předmanželské smlouvě sjednáno zvláštní ustanovení, vyžaduje se souhlas obou manželů. V případě bezplatného zcizení (např. darování) je toto zcizení uskutečněno pouze jedním z manželů neplatné.

V zájmu jistoty obchodních transakcí však občanský zákoník uvádí, že úkony v rámci správy majetku a nakládání s peněžními prostředky nebo cennými papíry jsou platné, pokud je uskutečnil manžel, jehož jménem byly zaregistrovány a který je vlastní.

Co se týká zapsaných nemovitostí, za účelem registrace nemovitosti na jméno osoby, která uzavřela manželství, a nabytého nároku ve vztahu k existujícím nebo budoucím právům majetkového společenství musí být ve prospěch třetí osoby nahlízející do katastru nemovitostí uvedeno jméno manžela a manželský majetkový režim. Není-li v rejstříku uveden žádný údaj, ponechává si třetí osoba jednající v dobré víře, která za úplatu nabyla nemovitost od osoby uvedené v katastru nemovitostí, jež je oprávněna převod provést, vlastnické právo k takto nabytému majetku.

8 Krátký popis postupu pro rozdělení společného jmění manželů v tomto členském státě, včetně jeho vypořádání a zániku.

To je upraveno v článku 806 a násl. občanského soudního řádu. Postup zahrnuje tyto kroky:

a) Vypracování soupisu majetku zahrnutého do majetkového společenství.

K tomu dochází současně s řízením o prohlášení manželství za neplatné, rozluce nebo rozvodu manželství nebo se zrušením manželského majetkového režimu, ačkoli v praxi tento krok začíná, jakmile bylo vyneseno pravomocné rozhodnutí o zrušení režimu.

Žádost musí obsahovat navrhovaný soupis. Dostavení se k soudnímu úředníkovi (*Ltrado de la Administración de Justicia*), kdy se na základě návrhu vyhotoví společný soupis. V případě sporu ohledně určité věci se koná řízení u soudce, který vydá rozhodnutí, proti němuž lze podat opravný prostředek.

b) Likvidace.

Aby bylo možno zahájit tento krok, musí být rozhodnutí o zrušení manželského majetkového režimu pravomocné. Tento krok je zahájen návrhem na likvidaci a dostavením se k soudnímu úředníkovi, aby manželé dospěli k dohodě ohledně poskytnutí náhrady a vyplacení částky splatné každému manželovi, přičemž se zbývající část majetku rozdělí úměrně stanovením příslušných podílů.

Není-li dosaženo dohody, je ustanovena osoba (*contador partidor*), která provede transakce za účelem rozdělení majetku. Jakmile byl předložen návrh, mohou jej manželé přijmout nebo odmítnout; v posledně uvedeném případě se neshoda řeší soudním rozhodnutím, proti němuž lze podat opravný prostředek.

c) Vydání majetku a zápis do katastru nemovitostí.

Jakmile byly s konečnou platností schváleny transakce za účelem likvidace majetku a stanoveny příslušné podíly, odpovídá soudní úředník za vydání majetku a zaslání vlastnických titulů každému z manželů.

Kromě tohoto postupu existuje jiný, jednodušší postup, v jehož rámci se likvidace uskuteční po vzájemné dohodě manželů nebo mezi pozůstalým manželem a dědici zesnulého manžela, a to podle pravidel občanského zákoníku a u notáře.

Pokud majetek, který je předmětem likvidace, zahrnuje nemovitosti, může být v obou případech v katastru nemovitostí zaregistrována kopie usnesení o schválení transakcí za účelem rozdělení majetku, soudní rozhodnutí, kterým se stanoví rozdělení majetku, nebo notářsky ověřená veřejná listina o likvidaci majetkového společenství.

9 Jaké jsou postupy a dokumenty nebo informace, které se obvykle požadují pro účely registrace nemovitého majetku?

Úkony a smlouvy týkající se vlastnického práva a jiných věcných práv k nemovitosti mohou být zapsány v katastru nemovitostí. Musí být schváleny ve veřejné listině, která je předložena katastru nemovitostí, v jehož obvodu územní působnosti se daná nemovitost nachází, a musí být uhrazeny příslušné daně a poplatky.

Je třeba předložit ověřený opis listiny, k němuž je připojeno osvědčení španělské evidence obyvatel (pokud je manželství zaregistrováno v evidenci), které potvrzuje zrušení manželského majetkového režimu, aby listina měla účinek vůči třetím osobám. Jestliže byl originál písemnosti vystaven v cizině, musí být tato úředně ověřena, a případně přeložena, pokud o to úředník katastru nemovitostí požádá. Tento režim neplatí pro soudní písemnosti a rozhodnutí soudu, na něž se vztahují evropské předpisy a které jsou v oběhu v souladu s příslušnými ustanoveními.

Poslední aktualizace: 01/02/2023

Za originální verzi stránky (v jazyce daného členského státu) odpovídá příslušné kontaktní místo Evropské soudní sítě. Příklad pořídily útvary Evropské komise. Je možné, že změny, které v originální verzi případně provedly orgány daného členského státu, nebyly ještě do překladů zapracovány. ESS-O ani Evropská komise neodpovídá ani neručí za informace a data, které tento dokument obsahuje či na které odkazuje. Předpisy v oblasti autorských práv členských států odpovědných za tuto stránku naleznete v právním oznámení.